

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 15 Augustus 1909. No. 1650.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.80, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegoten door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f —.15 per regel.

„Achter uwen rug geworpen“.

Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest; maar Gij hebt mijne ziele lieflijk omhield, dat zij in de groeve der vertering niet kwame; want Gij hebt alle mijne zonden achter uwen rug geworpen.
Jesaja 38 : 17.

Voor wie het den apostel na mag en kan zeggen: „Wij dan, gerechtvaardigd door het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus“, blijft toch de heugenis van zijn zondig verleden nog langen tijd een prikkel tot innerlijke zelf-ergernis. Nog telkens schijnt het, alsof die zonden tusschen ons en onze God liggen, en pogen ze onze heiligen vrede weer te breken. Iets wat doorgaat niet enkel bij enkele groote ongerechtigheden, waarin ge mocht vervallen zijn, maar evenzoo bij uw kleine dagelijkse zonden. Groot of klein in de zonde bestaat voor den driemaal Heilige niet. Ook de kleinste zonde doet de weegschaal doorwikkelen. Dat alles poogt dan in de herinnering weer op te leven, en dreigt door die herinnering de onrust weer in ons gemoed te jagen, en het hoogste wat we door 't geloof verwerven, onze vrede met God, te verstoren.

Onze God die dit weet, komt ons daarom in zijn genade te hulp, en betuigt ons in zijn Woord op alle manier, dat voor wie in het geloof staat, alle zonde uit het verleden haant, om ons innerlijk te wonden, verloren heeft, want dat niet één enkele zonde uit dit verleden voor Hem geldt.

Daarom strekt de eene maal de betuiging bij Jeremia: „Ik gedenk uwer zonden niet meer“ en een ander maal die bij Micha: „Al uw zonden heb ik in de diepte der zee geworpen“. Maar het levendigst is de beedspraak bij Jesaja, die zich uit in de jubelroep: „Gij hebt al mijn zonden achter uwen rug geworpen“.

Dat God onze zonden niet meer gedenkt, is, voor wie diep leeft, de teederste uitdrukking. Ze leidt ons in het bewuste leven onze Gods in, hoe Hij in zijn heilig bewustzijn ook met ons bezig is, hoe onze zonden Hem in zijn heilig bewustzijn moeie hebben gegeven, en zijn liefde voor ons verwoord hadden; maar hoe dit alles nu voorbij en in Christus bedekt is, en hoe nu die heilige God, als Hij aan ons gedenkt, geen heugenis aan onze zonden in dit gedenken meer opneemt.

En dit nu is daarom het teederst, omdat het onze zielsoverlegging in God zelf verplaatst.

Maar veel sprekender en tekenachtiger is het beeld bij Micha, ons betuigend dat de Heere „al onze zonden in de diepte der zee heeft geworpen“.

Wat in de diepte der zee verzonk, is weg en wordt nooit weer gevonden. Of satan nu al gedurig poogt u die zonden van voorheen weer aan te wijzen, hij vordert er niets mee, ze liggen in de diepte der zee, en hij kan er niet meer bij. En ook als u later, of als uw eigen zelfverwijt, die zonden weer poogt op te halen, kracht heeft 't niet meer, want wat God in de diepte der zee wierp, is verzonken en keert naar de oppervlakte niet weer.

Maar 't levendigst is het getuigenis in de beedspraak, dat God „onze zonden achter uwen rug heeft geworpen“. De beedspraak is duidelijk. Er ligt iets voor u, dat u hindert, dat ge ziet, maar niet meer zien wilt, en nu neemt ge het op, en slingert het versachtelijk met de hand achterwaarts, zodat het achter uwen rug neervalt, en gij het niet voor oogen hebt.

En zoo nu komt het hier bij den Heere onze God voor, altoos in onze voorstelling. Eerst ligt onze zonde voor Hem, zijn heilig oog rust er op, en kan er niet anders dan in toorn op rusten, en alles heeft in ons van de heilige trilling, waarmee onze God op ons in onze zonde neerst. Maar nu schiet in die donkerheid de lichtstraal van 't geloof. En dat geloof ziet 't als voor oogen, hoe onze God al onze zonden, die voor Hem lagen, als in één heiligen ruk opneemt, en met verfoecing, toch in genade, achter zich werpt, van voor zijn oogen achter zijn rug wegslingert, zoo wegslingert dat ze voor Hem niet meer bestaan.

Minder teeder, dan 't eenvoudige niet meer gedenken. „Niet meer gedenken“ is het rustige, stille breken met onze zonden in het Goddelijk bewustzijn. In 't achter uwen rug werpen mengt zich meer iets menscheijks, iets uit onze voorstelling. Maar juist daardoor spreekt dit „achter uwen rug werpen“ ons in onze menscheijks voorstelling meer toe. Het komt ons in de

spanning van ons gemoedsleven meer toe. Bij den Heere onze God zijn geen overgangen, maar in ons is de overgang uit niet-geloovent tot gelooven zoo ontzettend aangrijpend. En daarom komt deze voorstelling van het „achter den rug werpen“, ons meer tegemoet. Het is of aan den keer in ons gemoed een daad van God beantwoordt.

Wat voor Hem lag, ligt nu achter zijn rug geworpen. Zoo verstaan we het, dat onze zonden, die eerst scheiding maakten, nu van voor Hem weg zijn, en zijn toorn niet meer gaande maken. Eerst zag de Heere ons niet anders dan in onze zonden en met onze zonden. Nu ziet hij ons voor zich, en niet meer onze zonden; de Vader heeft zijn kind, 't kind heeft zijn Vader gevonden; en de verborgen omgang gaat in.

Nu ligt hierin een ongeëvenaard rijk vertrouwen, want te kunnen zeggen: „Gerechtvaardigd door het geloof, heb ik vrede bij God“, is het hoogste waartoe we op aarde komen kunnen. Maar er gaat toch ook een waarschuwing in uit; 't vermaan, om zoo God onze zonden achter zijn rug heeft geworpen, ze dan ook zelf niet gedurig weer voor ons te halen. Dit toch ware een zelfmarteling, die God niet van ons eischt, en die voor onze zielstoestand zelfs gevaarlijk kan worden.

Den algemeenen indruk van den last onzer zonden, ja, dien nemen we op den pelgrims-weg naar het beter vaderland met ons mede, want die bevordert de levendigheid van ons geloof. Het beslist en volstandig geloof, dat in het Kruis van Christus onze zondenschuld is te niet gedaan, wordt te rijker, naar mate de last onzer zonde voor ons zielebesef drukkender werd. Komt er dan ook verlaauwing in ons geloof, zodat we bij oogenblikken den rijkdom der verzoening in Christus niet meer met een gevoelig hart genieten, dan is niets zozeer geschikt om ons weer naar het Kruis uit te drijven, als een even weer doormaken van de verschrikking waarin schuldbesef ons geworpen had.

Maar dit is heel iets anders dan een weer voor zich halen van zijn zonden; ze weer in zijn voorstelling doen opleven; en zich weer ergeren aan zich zelf, gelijk men toen in die onderscheidene zonden uitgleed en viel.

Hieraan toch is onvermijdelijk het zeer ernstig gevaar verbonden, dat men alleen in het ergste, waarin men zich misging, zonde gaat zien, en met den zondigen ondergrond van zijn vroeger zielebestaan niet rekent. Stel, iemand beging een diefstal, of hij viel in echelbreuk, of viel in welke roepende zonde ook, dan is het zoo natuurlijk, dat juist die zonde steeds in zijn ontrouwe verbeelding weer opdoemt, dat hij voor die zonde in het Kruis den losprijs zoekt, en altoos met die bepaalde ergerlijke zonde bezig is, om ze van zijn ziel geheel los te maken.

Maar vanzelf trekt dit dan zijn geestelijke aandacht van zijn gewone, dagelijkse zonden zoo goed als geheel af, het sluit zijn oog voor zijn erfsonde en zijn zondigen zielegrond, en brengt hem in de valsche gemoedstemming alsof, had hij die ene zonde maar niet gepleegd, het sterven van zijn Heiland, althans voor wat hem aangaat, overbodig ware geweest.

Men houdt dan op, de diepte van zijn zondig bestaan tot op den bodem te peilen, en het noodlottig gevolg is, dat de inwendige zonde van het dagelijks leven bij 't kind van God blijft voortwoekeren.

Maar er is meer.

Wie wil dat ge gedurig in de bijzondere zonden van uw verleden met uw zelfverwijt zult wroeten, is niet God, maar satan. Uw God heeft al deze zonden achter zijn rug geworpen, maar satan houdt ze steeds voor zich. Hij geniet er in, als 't eenig middel om u weer tot afval van uw geloof te brengen. Of hoe zou iemand die in zulke zware zonden viel, ooit waarlijk vrede bij zijn God kunnen hebben? Dat ware immers zelfmisleiding en zelfinbedding. Een van buiten geleerde les, maar die nooit realiteit in het heilige kan zijn. En dan komt de onrust weer. Het geloof gaat weer wankelen en de vrede met God verliest in kracht en genieting.

Ja, satan doet erger. Maar al te vaak toch poogt hij, door het weer voor ons halen van onze vroegere zonden, den lust aan die zonden weer in ons te prikkelen. Het was wel onoorlijk wat ge deedt, maar ge hadt er toch die winst bij. Het was wel slecht, maar het gaf u toch die zinnelijke genieting. Het was wel in hoovaardig en hoogmoed gehandeld, maar het gaf een zelfvoldoening aan uw eersuchtig ik. Zoo

leeft onder het indenken ongemerkt de bekoring van uw vroegere zonden in u op. En, o, ze zijn zoo weinige niet, de gevallen, waarin die bekoring opkleef tot zonde verleidt heeft.

Houd u daarom aan den regel, dat gij niet poogt op te visschen, wat God in de diepte der zee, en dat gij niet weer voor u zult halen, wat uw God achter zijn rug wierp. Zie op uw Borg, die in zijn dood al uw zonden verzonk. Hoofzaak is en blijft maar, dat ge in uw kindgestalte voor uw God weet te staan. Dat ge als kind met uw Vader te doen hebt, en dat uw Heiland voor u en voor eeuwig alles heeft weggenomen en weggebracht, wat tusschen u en dien heiligen God stond.

Zelfs als het einde naakt, en het sterven komt, poogt satan zoo vaak door het ophalen van het zondig verleden het sterven bitter te maken. Ook dit moet niet, en juist hiertoe werkt ge zelf mede, door dat altoos terugleven in uw door God vergeven en in Christus u kwijtgescholden schuld. Vrede bij God hebt ge, zoo ooit, vooral in dat bange oogenblik van scheiden zoo in dubbele mate noodig. Laat uw leven daarvoor de voorbereiding zijn. En dit kan 't alleen dan wezen, zoo gij zelf doet wat uw God deedt, en uw zonde niet voor u haalt, maar achter uw rug werpt, eeniglijk ziende op uw Heiland en zijn zoenoffer, dat immers ook voor u is gebracht.

Corrigendum. In de mediatie van Zondag 1 Aug. stond in de tweede kolom, regel 38 van onderen: Niets uit Hem, niets uit de wereld enz. Men lese deze zin aldus: Niets uit hem, niets uit de wereld, alles wat waarde heeft geheel en eeniglijk uit die Springader hem toegekomen.

Officiële Berichten.

Vergadering der Geref. kerken in de classis Almkerk, gehouden Donderdag 17 Juni 1909, te Almkerk.

1. Dienaar des Woords der roepende kerk, Ds. J. Oniga van Werkendam B. gaat voor in gebed, nadat gerongen is uit den Morgenroep, vers 6 en 7, en gelezen Philipp. 4:4-23.
2. De credentiebrieven zijn in orde. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Aan een diaken wordt keurstem verleend.
3. In het moderamen nemen zitting: Ds. J. Oniga als praeses, Ds. W. Bosch als assessor, Ds. H. L. Both als scriba.
4. De scriba leest de notulen der vorige vergadering, welke goedgekeurd worden.
5. In bespreking komt nu het vroeger reeds aangenomen, maar wat de uitkeering betreft, opgeschorte voorstel Almkerk, om te komen tot een classicaal fonds om te voldoen aan de verplichtingen van art. 13. Daar niet alle kerken zich bepalen er voor te verklaren, kan dit fonds voorloopig niet classicaal tot stand komen.
6. Ds. Rispens brengt verslag uit van de Particuliere Synode van N. Brabant en Limburg, gehouden 9 Juni 1909 te Almkerk. Ds. Bosch brengt rapport uit over den toestand der kas van het suppletiefonds voor de ondersteuning van krankzinnigen. In kas is er f 249.50/10.
7. Het onderzoek naar art. 41 D. O. heeft plaats en geeft geen aanleiding tot bijzondere besprekingen.
8. Ds. Goedbloed deelt enkele bijzonderheden mede over den Evangelisatie-arbeid in de provincie N. Brabant en Limburg.
9. De collecten voor de Theol. school en voor de Zending onder de heidenen en Mohamedanen worden geleid en de classicaal kosten berekend.
10. In het volgend kwartaal moeten de kerken collecteren voor de Theol. faculteit en voor den Evangelisatie-arbeid.
11. De vacaturebeurten worden geregeld. Waardhuizen: 20 Juni Ds. Goedbloed, 18 Juli Ds. de Jonge, 15 Aug. Ds. Oniga, 12 Sept. Ds. Rispens, 10 Oct. Ds. Bosch. Giesse-Rijssdijk: 27 Juni Ds. Both, 18 Juli Ds. Goedbloed, 8 Aug. Ds. de Jonge, 29 Aug. Ds. Oniga, 19 Sept. Ds. Rispens, 10 Oct. Ds. Bosch.
12. Deputaten voor kerkvisitatie zijn ditmaal: Ds. Oniga en Ds. Both, en sec. Ds. Goedbloed, en de volgende maal: Ds. Both en Ds. Goedbloed, en sec. Ds. de Jonge. De overige deputaten worden geëminueerd.
13. De volgende classe zal D. V. gehouden worden op Donderdag 16 Sept. te Almkerk, samen te roepen door de kerk van Almkerk.
14. Bij de rondvraag blijkt, dat bij de kerken van Werkendam A en B de begeerte bestaat, te komen tot pogingen, om eenheid in het kerkelijk leven te verkrijgen. Ds. Goedbloed verkrijgt als archivaris de vrijheid, om de acta der Generale Synoden aan te schaffen voor het archief.
15. Ds. Bosch spreekt het dankgebed uit, en de praeses sluit de vergadering.

Uit naam der classis:
Ds. H. L. Both, h. t. scriba.

Kort verslag van de Particuliere Synode der Gereformeerde Kerken in de provincie Overijssel, gehouden 16 Juni 1909 te Deventer.

1. Namens de kerk van Deventer A en B, wordt de vergadering door Ds. P. J. Jorgbloed op de gewone wijze geopend.
2. Ouderling H. Waterink en Ds. G. Bax onderzoeken de credentiebrieven en rapporteren dat alle in orde zijn, en dat van de classis Deventer een secundus-ouderling in de plaats van een primus opkwam.
3. Tot praeses wordt gekozen Ds. L. M. A. Schepers, tot assessor Dr. J. Hanis, tot scriba Ds. G. Bax.
4. De gearresteerde acta der vorige Partic. Synode worden op verzoek in haar geheel voorgelezen. Daarna worden de zaken uit die acta, die op dere vergadering behandeld moesten worden, besproken en afgehandeld, en wel: de bijdrage van Nieuw-Lemsums Kerk tot het emeritaats-tractement van Ds. Harkema, — na onderzoek is gebleken, dat niet meer dan f 75 's jaars kan worden bijgedragen door die Kerk. De vergadering neemt daarmee genoegen. Het voorstel-Zwolle: „De classis stelt aan de Partic. Synode voor, de Prov. Kas gescheiden te houden van de Kas voor Em. Pred. enz.“ wordt op voorstel van deput. verworpen.
5. Uitgebracht worden de rapporten van Dep.: a. voor de Hulpbeh. Kerken, b. voor de zaken Em. Pred. enz., c. voor de examina, d. voor den Zondingsdag, e. voor de opl. t/d D. d. W. Dep. voor de zaken Em. Pred. enz. stellen voor de bijdrage der Prov. voor dit jaar te brengen op f 1000 en van de Gener. Kas aan te vragen een subsidie van f 1150, omdat door het vermeerderen van het aantal der te verzorgen weduwen en weesen een grooter bedrag is dan ten vorigen jare. Dit voorstel wordt aangenomen. Dep. voor den Zondingsdag deelen mede, dat dit jaar de Zondingsdag gehouden zal worden te Enschede op den eersten Donderdag in de maand September. Dep. voor de opl. tot den D. d. W. stellen het volgende voor: a. de opengevallen beurs van f 100 te verdeelen onder twee personen, de een f 60, de ander f 40. b. de drie alumni jaarlijks f 50 meer toe te kennen dan voorgeen. Deze voorstellen worden aangenomen; alleen voor „jaarlijks“ wordt gelezen „voor 1 jaar“. De kerken in de classes Zwolle en Ommen, die niet voor de kas tweemaal gecollecteerd hebben, zullen op hare nalatigheid gewezen worden, en gevraagd de achterstallige collecten nog te houden.
6. Uitgebracht worden de rapporten: a. van den curator der Theol. School; b. inzake sending op Soembak; c. Dep. naar de Gen. Syn. Utrecht.
7. De prov. Quaestor doet rekening en verantwoording. Uitgaven en inkomsten dekten elkaar ongeveer. Tot Dep. van den Zondingsdag wordt benoemd onderl. W. L. v. d. Vegte van Zwolle.
8. De aanvragen van de jaarl. ondersteuning uit de Prov. Kas voor hulpbeh. kerken worden toegestaan.
9. Voor de saamroeping der e. v. Partic. Synode, te houden medio Juni 1910, wordt de classis Ommen aangewezen.
10. De boeken der onderscheidene Quaestoren zijn door commissies nagesehen en in orde bevonden. Aan de verschillende commissies, rapporteurs, quaestoren en deput. is dank voor hun arbeid gezegd.
11. Het arresteeren van de acta deser synode wordt opgedragen aan de leden van het moderamen, Ds. C. W. L. Ploos van Amstel en onderling H. Waterink.
12. De Synode wordt door den praeses op gebruikelijke manier gesloten.

G. BAX, scriba.

Vergadering van de classis Amersfoort 13 Juli 1909.

1. De vergadering wordt geopend door Ds. Bolwijn na het zingen van Ps. 118 : 8. Z. Eerw. gaat vóór in gebed en leest daarna Hebr. 13:1-12.
2. In het moderamen nemen zitting Ds. Bolwijn als praeses, Ds. v. Andel als assessor en Ds. Lanting als scriba, terwijl Ds. Huijs wordt aangewezen voor het perseraal.
3. De credentiebrieven worden nagesehen en in orde bevonden. Aan een diaken wordt keurstem verleend.
4. De notulen worden gelezen, welke onder dankzegging worden gearresteerd.
5. Een tuchtaank van de kerk van Bunschooten A wordt behandeld met gewenscht gevolg.
6. De kerk van Amersfoort B wordt op de vraag, of een jongen van 12 jaar de kinderdoop nog mag worden toegediend, door de classis geadviseerd dit kind te doopen.
7. Aangaande de zaak Effatha wordt besloten, dat de bestaande commissie zich zal verstaan met de diaconie van de kerk van Amersfoort A, om deze zaak voor de diaconie van de classis Amersfoort nader te regelen.
8. De vraag van een der kerken om ondersteuning voor de verpleging van een zieke suster, wordt tot genogen van die kerk opgelost.
9. Een schrijven van de classis Bolwijn wordt voor kennisgeving aangenomen.
10. De collecten voor de Theol. Fac. der V. U. voor de Zending en de bijdragen art. 13 worden geleid.
11. Een vraag van de kerk van Veenendaal, wordt tot de volgende cl. verg. verdaagd.
12. De rondvraag naar art. 41 levert geen bijzonderheden. Alleen de kerk van Bunschooten B en van Maarsdijk ontvangen advies inzake kerkelijke censuur.
13. Het verslag der Particuliere Synode wordt uitgesteld tot de volgende vergadering.
14. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Renswoude: Aug. Ds. Teerink, Sept. Ds. Bolwijn, Oct. Ds. den Hengst, Ds. Lanting; Maarsdijk: Aug. Ds. Voigt, Sept. Ds. v. Andel, Ds. Teerink, Oct. Ds. Donner, Ds. Huijs.
15. Als roepende kerk wordt aangewezen

de kerk van Amersfoort. Verg. 12 Dinadag in Oct. Art. 16. 't Perseraal wordt gelezen en goedgekeurd.

Art. 17. Ds. v. Andel sluit de vergadering met dankzegging.

Namens de classis:

M. M. Huijs, d. a. a.

Buitenland.

Rusland. De Oud-gelooigen en de Doema.

De Czaar van Rusland heeft in zijn bekend October-Manifest aan al zijne onderdanen volledige vrijheid van conscientie toegesegd. Doch het blijkt telkens weer opnieuw, dat er heel wat te overwinnen is voordat er werkelijk conscientievrijheid verkregen is. Gelukkig dat er een Doema bestaat, die het voor de vrijheid van conscientie krachtig opneemt.

Tot hertoe was het in Rusland regel, dat iemand die een geestelijk ambt in de Grieksch-orthodoxe kerk bekleedde, dit verliet of daaruit ontsat werd, ook in zijn politieke en burgerlijke rechten werd beperkt. De heilige Synode wilde wel dat die beperkingen vervielen, doch verlangde toch dat zij geestelijken, wanneer zij in den dienst van den staat traden, niet geplaatst zouden worden in eparchien waarin zij een geestelijk ambt bekleed hadden. De Minister van binnenlandsche zaken had het wetsvoorstel in dien zin veranderd, en de Doema ging daarin mede.

Van meer betekenis was de bespreking die de „Oud-gelooigen“ gold. De referent der commissie voor de voorstellen, de oud-gelooigen betreffend, wilde daarin drie veranderingen aangebrengen.

1. Wilde hij dat den Oud-gelooigen het recht werd toegekend, niet alleen naar hunne geloofsbelijdenis te leven, maar deze ook vrij te verkondigen; elke geloofsrichting en secte zoude naar regels, door den minister goed te keuren, in congressen kunnen vergaderen; wanneer twaalf leden aanwezig waren, moesten de Oud-gelooigen een gemeente kunnen vormen; deze gemeenten zouden alleen kennis te geven hebben van hare oprichting, terwijl zij bevoegd waren om te bouwen, verhuizen en te bouwen verhuizen te hebben.

2. De ambtsdragers der Oud-gelooigen zouden den titel dragen van „geestelijken der Oud-gelooige leer“.

3. De geestelijke personen welke uit de gemeentevergadering of uit de vergadering van den adel gestooten werden, zijn teeh nog bevoegd tot het bekleeden van ambten.

Aan de andere zijde zouden buitenlanders of gerechtelijk veroordeelden niet als geestelijken kunnen fungeren; daarentegen kon een gerechtelijk onderzoek, of het feit dat men voor de rechtbank gedaagd geweest was wegens een vergrupp van godsdienstige aard, geen verhindering zijn tot het uitoefenen van een geestelijk ambt.

Vanwege den minister werd wel in de Doema erkend, dat de Oud-gelooigen getrouwe gebleven waren aan de oude begijnselen van het Russische volk, zoo wel in het vaderland als in de verbanning, maar verklaard toch, ook dat het recht van propaganda, hetwelk tot hertoe alleen de staatskerk gehad had, den oud-gelooigen nooit gegeven worden kon, omdat er onder hen secten gevonden werden die de burgerlijke instellingen, al het huwelijk en de overheid, loochenen, en wijl daardoor een toestand geschapen werd, waarbij niet alleen twiifel gewekt werd of de heersche kerk de rechte leer besit, maar ook of zij wel het recht heeft zich de „orthodoxe“ kerk te noemen. En deze verklaring werd aangelegd, ofschoon hij erkende, dat het recht om „zijn geloof vrij te belijden en te prediken“ en „het recht van propaganda“ aan elkander gelijk zijn, en hij wisten kon, dat ook de Octobristen in het geheel niet van plan zijn, der regering het recht te ontzeggen, tegen zulke menschen op te treden, die onder den dekmantel der religie oproerige vertoogen houden.

Ook zeide de vertegenwoordiger van den Minister, dat het niet betaamde dat de geestelijken der Oud-gelooigen „geestelijken“ en niet „geestelijke personen“ genoemd zouden worden, en dit met de classieke droegden: „de in Rusland heersche orthodoxe Kerk kan alleen de dienaren van zulke Kerken als „geestelijken“ erkennen, bij welke een hiërarchie gevonden wordt die in de handoplegging door de apostelen haar oorsprong heeft. Onder deze omstandigheid zou het geven van den naam van „geestelijken“ aan de geestelijke personen der Oud-gelooigen, gelijk staan met de basis van het gewichtigste canonieke vraagstuk door middel van de staatswet, en dit terwijl de Russische Staatsorde, die op de enige vereniging van den staat met de Orthodoxe Kerk rust en volgens welke het hoofd van den staat de handhaver van de leerstellingen der heersche kerk is.

In de Doema werden over deze dingen scherpe debatten gevoerd. Merkwaardig was de rede van een Oud-gelooige, die o. a. sprak: „Men zegt ons, dat wij 180 jaar lang geen bisschop gehad hebben. Wiens schuld was dit? Onze bisschoppen werden gemarteld en in den keizer gezet; wij gingen echter niet over tot de Lutheranen, maar bleven bij ulieden. Onder de regering van Keizer Nicolaas Pawlowitsch werden onze priesters, die geen revolutionairen waren, in meel en milt gestoken! Blijft daarom wat gij wilt!“